

—Qui celebriores antea in nostra Ecclesia Archidiaconi?

R. Præclara est Archidiaconorum nostrorum historia, quidquid in contrarium dicat Episcopus Barbosa.

In omnibus fere Cathalonie cathedralibus prima Sedes Archidiacono post Pontificalem dabatur.

In Gerundensi cathedrali non tantum erat prima Sedes, sed per plura sæcula Archidiaconus etiam Vicarius Capitularis nominabatur Sede vacante.

In ipsa Primatiali Toletana ecclesia sex Archidiaconi erant, inter quos eminebat Talabricensis (*Arcediano de Talavera*) cum ditissimo et præ cæteris pinguiori beneficio, et tamen sine voce in Capitulo.

In Burgensi Cathedrali quinque sedebant Archidiaconi, inter quos eminebat post titularem Archidiaconus Briviescensis, qui jurisdictionem ordinariam exercebat in territorio proprio separato, quatuordecim populis constante, cum curia ecclesiastica, et præsentia in sua Collegiata insigni.

Denique Calatajubensis, qui jurisdictionem exercuit ad sæculum usque XV in territorio sui tituli, ab alia dimidia diocesi sejuncto, et cum sede in Cathedrali Turiasonensi.

Hæc autem omnia ad Historie regiones relegata sunt, et certe non perinde dolendum.

—Quid denique de prælatione in concord. novissima?

R. «Unumquidque Cathedralium ecclesiarum Capitulum constabit Decano, qui semper primam sedem post Pontificalem obtinebit; quatuor dignitatibus, nempe Archipresbyteri, Archidiaconi, Cantoris et Scholæ præfecti, nec non altera Thesaurarii in Metropolitanis.» (Art. 13).

—Quid ergo de Archipresbyteris?

R. V. Infra lectionem—De Diocesis in Archipresbyteratus et parochias divisione.

—Quid de præfectis scholarum?

R. Vide quoque lectionem —De generali Cleri institutione, infra notandam.

LECTIO XXXIII.

DE OFFICIALIBUS PRÆBENDIS, SEU CANONICIS DE OFICIO.

—Quænam sunt præbendæ officiales seu *de officio* ut dici solent?

R. In Hispaniensibus Ecclesiis quatuor sunt: duo quidem ex disciplina generali, duo vero ex privata Hispaniæ.

Duo priores sunt præbenda Theologalis seu Lectoralis et Pœnitentiaria.

Alteræ vero Magistralis et Doctoralis.

—Quid de his noviss. conventio?

R. «Unumquodque cathedralium ecclesiarum Capitulum constabit... insuper quatuor Canonicis, qui *de officio* nuncupantur, scilicet Magistrali, Doctorali, Lectorali et Pœnitentiario. (Art. 13 *Concord.*) Mt.

—Dicam originem Lectoralis?

R. Innocentius III in Later. IV eam pro metropolitanis tantum induxit. Basileense vero ad alias cathedrales ecclesias porrexit. Tridentinum denique illam firmavit.

—Quid de illa Tridentinum Concilium?

R. Postquam Sacræ Scripturæ lectionem commendavit (1) jubens ut scholæ et lectiones jam existentes legitime servarentur, aptisque conferrentur, ita prosequitur.

«In ecclesiis autem Metropolitanis, vel cathedralibus, si civitas insignis, vel populosa fuerit, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diocesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex causa resignationis, primo vacatura, cui aliud onus incompatible injunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo cons-

(1) Vide infra cum de generali Cleri institutione.

tituta et deputata intelligatur.» (Sess. V, cap. 1.º de Ref.)

—Quis debet ad hanc lectionem promoveri?

R. «Statuit eadem sancta Synodus, neminem ad hujusmodi lectionis officium tam publice, quam privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus, et scientia examinatus et approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur.» (Ib.) Mt.

—Quid de illis et Canonicis scholasticis Concil. Trid. ut etiam minori impensa seminariis instituendis provideatur?

R. «Ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, et alii locorum Ordinarii, scholasterias obtinentes, et alios, quibus est lectionis vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, et ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant et compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint, alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota: quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire.» (Sess. XXIII, cap. 18).

—Hæ præbendæ graduatis tantum conferri debent?

R. Af. «De cætero vero officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in jure canonico, et aliis personis idoneis, et qui per se ipsos id munus explere possint, conferantur: et aliter facta provissio nulla sit et invalida: non obstinantibus quibusvis privilegiis, et consuetudinibus, etiam memorabilibus.» (Ib.)

—In qua facultate debet esse Doctor vel Licenciatus?

R. Hodie in Sacra Theologia, nec admittitur juris canonici peritus, nisi alias Theologus sit, et quidem ex mente Concilii et Bened. XIV, qui constitutionem istam tantum pro Italia datam, ad omnes ecclesias protraxisse videtur (1)

(1) Contrariam sententiam videre est apud Ab. Bouix, qui putat validam collationem viro idoneo sed non Doctore, cum non existat proprie dicta lex in contrarium, sed declaratio Bened. XIV et consuetudo vim legis habent.

dum Doctorem in jure canonico ad assumendum gradum in Sacra Theologia coegit; quin alias de idoneitate loqueretur: tempore enim Trid. Concilii juris canonici periti versati erant in Sacra Scriptura, non autem hodie.

—Hæc electio fieri debet prævio concursu?

R. Concilium in allatis verbis hoc non exigit: ita tamen fiebat ante Concord. noviss. indeficienter in omnibus Hisp. ecclesiis: Nunc vero per illa art. 13, citata verba ita de hac quam de aliis tribus sancitum fuit.

—Canonicus Lectoralis operam dans lectioni suæ in Seminario vel alio loco ad hanc deputato, minime vero assistens choro, satisfacit obligationi residentiæ?

R. Af. et lucratur non tantum fructus sed etiam distributiones quotidianas, ex concessione Gregorii XIII et decess. Congregat. Sac. Rituum.

—Quid de Pœnitentiario Trid. Concilium?

R. «In omnibus etiam Cathedralibus ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ proxime vacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licenciatus in Theologia, vel jure canonico, et annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiat; qui dum confessiones in ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.» (Sess. XXIV, cap. 8, de Ref.)

—Ergo Pœnitentiarius graduatus esse debet?

R. Af. Nam hoc expresse sancivit S. Syn. excepto necessitatis casu, verbis illis (*seu alias*).

—Potest absolvere a reservatis?

R. Solummodo potest si vel a Papa, vel ab Episcopo quoad reservata Synodalia, ipsi potestas fiat. Secus vero si non facta sit talis concessio.

—Quænam origo præbendarum Magistralis et Doctoralis in Hispania?

R. Ab anno Incarn. Dom. 1474 (Kal. Decembr.) (1) a Sixto IV in Bulla *Creditam nobis*.

(1) Respondet ergo diei primæ Martii, ejusdem anni, nam in Bullis Pontificiis non a Nativitate Domini, sed ab Incarnatione computatur, quod quidem bene notandum ne chronologicis erroribus ansa præbeatur.

—Quid hac de re ait citata Bulla?

R. «Quod duobus Canonicatibus et totidem præbendis... quoties illos vacare pro tempore contigerit, uni qui in Theologia Magister, seu Licentiatus existat, possit et debeat una cum Capitulo enjuslibet earundem ecclesiarum ordinaria auctoritate provideri in omnibus et per omnia.»

—Quodnam Canonicifuit objectum creationis Magistralis præbendæ?

R. Auxilium ferre Episcopo in prædicationis munere, quod præcipuum ipsius onus est.

—Quodnam Doctoralis munus?

R. Ex verbis Bullæ ipsius intenditur debere esse juris peritum et quidem in patrio jure versatum.

«Nam cum canonicatus et præbendæ... propter inorditos favores persæpe conferuntur juris parum litteratis, adeo ut nonnumquam eveniat quod nullus ecclesiarum earum canonicus graduatus existat, *cujus consilio et auxilio jura tueri, et bona occupata recuperari et alia negotia utiliter et salubriter dirigi valeant, in non modicum ecclesiarum earundem detrimentum, et honoris et reputationis diminutionem.*» etc.

Hæc autem omnia Canonista, si advocatus non sit et patrii juris peritus, difficulter vel nullo modo præstabit ad ecclesiæ suæ jura tuenda.

—Quid de nobilitate generis?

R. «Ut qui præcellenti nobilitate gauderent præeligerentur;» in quo quidem temporis opinionibus indulgebatur. Hoc vero ab Alex. VII, anno 1652, ad meliorem frugem redactum fuit, ita ut non nobilitatis, sed ætatis haberetur ratio, in casu paritatis votorum.

—Cujus est hodie in Hispania has præbendas providere?

R. «Canonicatum *de officio* provisio ad Prælatos et capitula prævio concursu pertinebit.» (Art. 18 Concord.)

—Quis concursum ad provisionem harum præbendarum indicit?

R. Episcopus ipse cum Decano et Capitulo: vota autem Episcopi computantur ut dicetur infra in lectione de Capitulo prouti Episcopi senatu.

—Quot præbendati de officio sunt in Collegiatis?

R. Duæ Hispanicæ creationis, nempe Magistralis et Doctoralis, ut dicetur infra cum de Collegiatis ecclesiis.

—Quid de oneribus et officiis his præbendis injunctis?

R. «Ratio postulat, ut illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur. Quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione seu fundatione, aut aliis constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt injuncta; in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur.» (Sess. XXV, cap. 5.)

—Hoc spectat etiam ad has officii præbendas?

R. Af. Sequitur enim S. Syn. dicens: «Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, observetur, ut eorum qualitatibus vel ordinibus nihil in ulla provisione detrahatur: et aliter facta provisio subreptitia censeatur.» (Ib.)

LECTIO XXXIV.

DE CANONICIS.

—Quid Canonici nomine intelligitur?

R. Clericus qui e corpore Capituli Cathedralis seu Collegialis membrum est.

—Qui dicuntur esse e corpore Capituli?

R. Illi sunt tantum qui in ipso suffragium ferunt: cæteri autem, sive dignitates, sive honorarii, sive statores Regis non sunt Canonici *proprie dicti*, si suffragium non ferunt.

—Quot sunt Canoniorum species jure communi?

R. 1.º Proprii et honorarii.

2.º Sæculares et Regulares.

3.º Præbendarii et simpliciter Canonici.

4.º Numerarii et supernumerarii.

5.º Presbyterales, Diaconales et Subdiaconales.

—Quænam Canonorum species in Hispaniæ Cathedralibus jure novissimo sunt?

R. Hodiedum non sunt apud nos Canonici Regulares, nec honorarii, nec supernumerarii.

Omnes hodiedum sunt numerarii et numerati: omnes etiam vocem seu suffragium habent in Capitulo: omnes quoque præbendam habent.

—Quid de Canonorum ordinibus disposuit Tridentina Synodus?

R. Sicuti Consistorium constat Cardinalibus Episcopis, presbyteris et diaconis, ita Capitulum constare potest Canonicis presbyteris, diaconis et subdiaconis.

«In omnibus vero Ecclesiis Cathedralibus omnes canonicatus ac portiones habeant annexum Ordinem presbyterii, diaconatus, vel subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuatur, prout viderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat: ita tamen, ut dimidia saltem pars presbyteri sint, cæteri vero diaconi, aut subdiaconi: ubi vero consuetudo laudabilior habet, ut plures vel omnes sint presbyteri, omnino observetur.» (Sess. XXIV, cap. 12.) Mt.

—Hæc divisio est necessaria?

R. Neg. Sed Sancta Synodus eam in potestate Episcopi reliquit, ut mediæ ætatis consuetudinibus indulgeretur.

—Quid hac de re apud nostrates?

R. In Hisp. Cathedralibus et Collegiatis omnes præbendæ presbyterales sunt, et cum hæc consuetudo ex Concilio, *laudabilior*, sit, et *omnino* observanda, hinc liquet nostris in ecclesiis omnes Canonicatus presbyterales esse.

—Quid hac de re noviss. Concordia?

R. «Tum Dignitates et Canonicos, tum etiam beneficiatos seu capellanos singulos licet ii, pro meliori Cathedralium servitio in presbyteros, diaconos ac subdiaconos distribuantur, Sacerdotio insignitos esse debere Sanctitas sua decernit, quique in possessione suorum beneficiorum adipiscenda hoc Ordine caruerint, infra annum ipso initiari sub pœnis canonicis debebunt.»

—Sunt in Hispania aliqui Canonici honorarii ex hodierna disciplina?

R. Nec sunt, nec fuerunt, nec forsitan esse debebunt, quin hoc irreverentiæ quidquam ferat in eas ecclesias, in quibus tales honores apud exterarum gentes conferri solent, aliquando clericis, de illis ecclesiis benemeritis: verum tamen apud Hisp. ecclesias non est in usu eos nominare.

—Erant tamen aliqui honorarii Canonici in aliquibus ecclesiis Hisp. ante Concord. novissimam?

R. Vix agnoscebantur; tales enim Canonicatus vel erant Regibus Hispaniæ, vel optimatibus concessi, uti in Granatensi Cathedrali fiebat, in cujus choro canonicalis honos ferebatur viro e familia Garcia de Paredes, pii et strenui militis, qui multum in ea a mauris liberanda insudavit. Sic in præcipuis Aragoniæ et Cathalonæ Cathedralibus Rex habebatur ut Canonicus: in aliis vero erat Canonicus qui dicebatur *Stator Regis*.

—Canonici debent esse Doctorali laurea insigniti?

R. Af. «Hortatur etiam sancta Synodus, ut in provinciis, ubi id commode fieri potest, Dignitates omnes, et saltem dimidia pars canonicatum, in cathedralibus ecclesiis, et collegiatis insignibus conferantur *tantum* Magistris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel jure canonico.» (Ib.) Mt.

—In Hispania adest ista facilitas et commoditas?

R. Af. Nam et in Universitatibus et in Seminariis Centralis gradus majores hodie conferuntur: notandumque adverbium illud *tantum*, quod non in vanum S. Syn adhibuit.

—Cujus est præbendarum vacantium provissio?

R. «Præbendarum, canonicatum et beneficiorum eorumdem nominatio, quoties ob possessoris dimissionem vel ad alterum beneficium promotionem vacent, iis exceptis quæ Summo Pontifici reservata sunt, ad Regiam Majestatem semper et quancumque spectabit.» (Art. 18.) Mt.

—Quid in aliis casibus?

R. «Idem prorsus servabitur quoad ea qua vacant Sede vacante, aut vacua supersint tempore mortis, traslationis, vel resignationis Prælati, cujus erat jus conferendi.» (Ib.) Mt.

—Cui competit novarum præbendarum provissio?

R. «Regiæ Majestati suæ similiter competet prima nominatio ad Dignitates, canonicatus et beneficia in cathedralibus noviter erigendis, nec non ad illa quæ in nova Vallisoleti Metropolitana augebuntur, præter tamen Summo Pontifici reservata, et canonicatus *de officio*, quibus consueta forma providebitur.» (Concord. art. 19.)

Instaurata jam Metropoli Vallisoletana, provissio hodie in ea fit prouti in omnibus aliis ecclesiis Hisp.

—Debent omnes præbendati collationem ab Ordinario petere?

R. Af. «Singula jura ad prædicta beneficia nomiati institutionem et collationem canonicam a propriis ordinariis semper et omnino consequi teneantur.» (Ib.)

LECTIO XXXV.

QUID AD CANONICATUS PROMOTI PRÆSTARE TENEANTUR, PRÆCIPUE ERGA CULTUM.

—Quænam sunt canonicorum obligationes erga cultum?

R. «Omnes vero divina per se, et non per substitutos, compellantur obire officia; et Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, assistere, et inservire, atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis et canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare.» (Sess. XXIV, cap. 12.) Mt.

—Canonici debent interesse sacris ordinationibus?

R. Congrum et valde opportunum est, non tamen necessarium, Concilium enim cum de ordinationibus loquitur hæc habet: «Ordinationes sacrorum ordinum, statutis a jure temporibus, ac in Cathedrali ecclesia, vocatis, præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publice celebrentur.» (Sess. XXIII, cap. 8.) Mt.

—Quid autem si in alio Diocesis loco?

R. «Præsentem Clero loci, dignior quantum fieri poterit ecclesia semper adeatur.» (Ib.) Mt.

—Quam poenam incurrit canonicus qui in Sacris non est initiatus?

R. «Quicumque in cathedrali, vel collegiata, sæculari vel regulari ecclesia divinis mancipatus officiis, in subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in hujusmodi ecclesiis in capitulo non habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis libere fuerit concessum.» (Sess. XXII, cap. 4. de Ref.) Mt.

—Quod temporis spatium Canonicis ad ordinationem datur?

R. Spatium unius anni: «Ii vero, qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, ut alii Missas, alii Evangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent; quocumque ii privilegio, exemptione, prærogativa, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, justo impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requisitos.» (Ib.) Mt.

—Quas poenas incurrunt qui aliter faciunt?

R. «Alioquin poenas incurrant, juxta constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit: *Ut ii qui*: quam præsentem decreto innovat.» (Ib.) Mt.

—Quid ait Viennense Concilium (1)?

R. Verba sunt fere eadem quas Tridentinum refert, usque in finem, ubi hæc habet. «Nisi justo impedimento cessante, ad hujusmodi ordines se promoveri fecerint intra annum, ex tunc donec ad eos promoti fuerint nullo modo vocem in capitulo habeant earundem, ipsisque distributionum, quæ dantur iis, qui certis horis intersunt, pars dimidia subtrahatur.»

—Possunt cogi canonici ad præstanda servitia sui ordinis?

R. Af. Sequitur enim Concilium «Cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac

(1) Clement., lib. 1.º, cap. 2.º, tit. 6.º. Vide apud Gallermart «Ut ii qui in Divinis Cathedralibus aut Collegiatis sæcularibus vel regularibus Ecclesiæ sunt mancipati officiis:» verba ut videtur fere eadem sunt, quare eas repetere supervacaneum foret.

cætera omnia officia, quæ debent in cultu divino præstare.» (Ib.) Mt.

—Quibus pœnis renuentes cogi possunt?

R. Privatione distributionum et vocis in capitulo, ex Concilio Viennensi, a Tridentino laudato, et etiam gravioribus pœnis juxta discretionem Episcopi; sequitur enim Tridentinum: «Sub eisdem, et aliis, etiam gravioribus pœnis, arbitrio eorum (id est, *Episcoporum*) imponendis.» (Ib.) Mt.

—Debent nominari qui ad hæc inepti sint?

R. N. «Nec aliis in posterum fiat provisio, nisi iis, qui jam ætatem, et cæteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit provisio.» (Ib.) Mt.

—Quodnam est objectum distributionum quotidianarum?

R. «Cum beneficia ad divinum cultum atque ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuat divinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus in ecclesiis, tam Cathedralibus quam Collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur; tertiam partem fructuum, et quorumcumque proventuum et obventionum, tam dignitatum, quam canonicatum, personatum, portionum et officiorum, separari debere, et in distributiones quotidianas converti, quæ inter dignitates obtinentes, et cæteros divinis interessentes, proportionabiliter juxta divisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, dividantur: salvis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non servientes, nihil vel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, etiam immemorabilibus, et appellationibus quibuscumque. Crescenteque non servientium contumacia, liceat contra eos procedere juxta juris ac sacrorum canonicum dispositionem.» (Sess. XXI, cap. 3 de Ref.)

—Cui competit facultas distributiones quotidianas componendi?

R. «Episcopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus et proventibus quibuscumque omnium dignitatum, personatum, et officiorum, in ecclesiis Cathedralibus,

vel Collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, dividere possint: ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens sibi servitium, juxta formam ab eisdem Episcopis præscribendam, quolibet die statuto non impleverint; illius diei distributionem amittant, nec ejus quoquo modo dominium acquirant, sed fabricæ ecclesiæ, quatenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarii applicetur. Crescente vero contumacia, contra eos juxta sacrorum Canonum constitutiones procedant.» (Sess. XXII, cap. 2.º De Ref.)

—«Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, de jure, seu consuetudine, jurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra Civitatem in Diocesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit?»

R. «Tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit, ac ministraverit, tamquam præsens sit, ac divinis intersit, in ecclesiis Cathedralibus ac Collegiatis, habeatur. Hæc in iis tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, ut dictæ dignitates non servientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum et proventuum ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus et constitutionibus, etiam juramento, et quavis auctoritate firmatis.» (Sess. XXII, cap. 2.º de Ref.)

—Debent canonici adsistere Episcopo celebranti?

R. Af. Ex Sess. XXIV, cap. 12 de Ref. in genere, ubi expresse ait Trid. «Et Episcopo celebranti aut alia Pontificalia exercenti adsistere et inservire.» Mt.

—Debent canere in choro?

R. Af. Sequitur enim «atque in choro ad psallendum instituto hymnis et canticis Dei nomen reverenter, distincte, devoteque laudare.» (Ib.) Mt.

—Quid per hæc S. Synodi verba datur intelligi?

R. Juxta communem doctrinam non tantum Missa conventualis, sed etiam septem horarum canonicarum integra et solemniter decantatio, ita ut non satisfiat præcepto cum privata recitatione, nisi alias ex necessitate, vel ex justa causa detur Pontificalia dispensatio in partem vel in totum.

Hanc autem dispensationem concedere solet S. Sedes ubi exigui sunt canonicorum numerus vel reditus, uti in pluribus Cathedralibus exteris contingit. In Hispania autem ubi cultus splendor adhuc, Deo misericorditer favente, solemniter devotique servatur, quotidiana solemnisque etiam fit Missæ ac totius officii decantatio, non solum in Cathedralibus et Collegiatis omnibus, sed etiam in pluribus parochialibus ecclesiis, quæ olim Collegiatae fuerunt (1).

— Canonici choro adsistentes, sed non canentes, satisfaciunt obligationi?

R. N. Et hic error, ab aliquibus theologis et juris canonici peritis defensus contra mentem Tridentini, a Summo Pont. Benedicto XIV funditus eversus est (2).

— Quomodo et a quo regulari debent cætera erga Divinum cultum in Cathedralibus ecclesiis?

R. «Cætera, quæ ad debitum in divinis officiis regimen spectant, deque congrua in his canendi seu modulandi ratione, de certa lege in choro conveniendi et permanendi, simulque de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, et si qua hujusmodi, Synodus provincialis, pro cuiusque provinciæ utilitate et moribus, certam cuique formulam præscribet. (Sess. XXIV, cap. 12. de Ref. in gen.)

— Quid vero ubi Synodus non congregatur?

R. Concilium quamvis per transeam huic necessitati satisfecit dicens: «Interea vero Episcopus non minus, quam cum duobus canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit providere.» (Ib.)

— Hæc dispositio perpetua est vel transitoria?

R. Quamvis vox *interea* transeam indicare videatur attamen in casu juris ita fieri debet.

(1) Vide hac de re Constit. Bened. XIV *Cum semper*, quæ confirmavit varias resolutiones Congreg. Concilii, quibus excusationes ad declinandam applicationem quotidianam Missæ conventualis pro bene factoribus in genere provide sublatae fuerunt.

(2) In Brevi ad Card. Delphinum Patriarcham Aquileensem (19 Jan. 1748). «Canonicos choro quidem interessentes adsistentesque, minime vero canentes, praelatosve, nullo modo ex præbendis et distributionibus facere fructus suos, atque adeo restitutioni obnoxios esse et fore.»

In Hispania autem omnes Cathedrales et Collegiales Ecclesiæ peculiare ad hoc constitutiones habent.

— Cui competit magistri capellæ et cantorum electio?

R. Capitulo canonicorum non vero Episcopo: hic autem abusus in cantu, et præsertim theatralem musicam, (1) quæ in ecclesiis irrepsit, incunctanter persequi et profigare, tenetur, melius enim est non canere quam profano aut lascivo modo canere.

— Quænam sunt canonicorum munia in Capitulo?

R. De his speciali lectione dicendum.

— Possunt Canonici præbendas suas per substitutos servare?

R. Neg. «Omnes vero divina per se, et non per substitutos, compellantur obire officia.» Ideo jam in ecclesiis Hispaniensibus etiam ante Tridentinum coadjutores ipsi Canonici male videbantur (2).

— Quid circa Canonicorum mores et vestitum præcipit Sancta Synodus?

R. «Vestitu insuper decenti tam in Ecclesia, quam extra assidue utantur; ab illicitisque venationibus, aucupiiis, choreis, tabernis, lusibusque absterneant, atque ea morum integritate polleant, ut merito *Ecclesiæ Senatus dici possit.*» (Ib.) Mt.

De exemptis vide supra lectione de processu criminali.

(1) Quamvis Rev. et eruditissimus P. Feijoo acutorum instrumentorum, tetracordii, vulgo *violin*, et aliorum hujusmodi usum propugnaverit, hodie tamen, severiori disciplina, ab hodiernis scriptoribus improbantur, ita ut tantum organus et barbiton (*violon violonchelo*) tolerantur, ex communi opinione.

(2) In Toletana Ecclesia coadjutoribus canonicorum in majori altari Missam celebrare non licebat, quin etiam aliis humiliationibus subiciebantur.